

SEJM DEBATUJE NAD REFORMĄ POLSKIEJ AGENCJI KOSMICZNEJ. PROJEKT USTAWY PO PIERWSZYM CZYTANIU [RELACJA]

Połowa bieżącego miesiąca przyniosła szereg nowych ustaleń i kroków formalnych w sprawie przyszłego kształtu i formuły organizacyjnej Polskiej Agencji Kosmicznej. Po przedstawieniu wraz z końcem ubiegłego roku przez Radę Ministrów projektu zmiany ustawy o PAK, 14 maja w Sejmie RP odbyło się pierwsze czytanie jego zapisów wraz z debatą nad poprawkami w ramach połączonych komisji parlamentarnych. Do omawianego projektu rządowego postowie wprowadzili kilka istotnych zmian, a sama jego treść nierzadko stawała się przedmiotem różnic zdań pomiędzy przedstawicielami różnych ugrupowań.

Na wspólnych obradach dwóch stałych komisji parlamentarnych, Gospodarki i Rozwoju oraz Obrony Narodowej w dniu 14 maja br., przeprowadzono pierwsze czytanie rządowego projektu zmiany ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej oraz ustawy o działach administracji rządowej. Spotkanie rozpoczęło się od przedstawienia rządowego uzasadnienia w sprawie nowej legislacyjnej podstawy działalności PAK, zawartej w druku nr 3086. Jego treść zaprezentował Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii, Marcin Ociepa.

Na samym wstępie przedstawiciel MPiT wskazał trzy główne założenia przyświecające projektowi zmiany ustawy o PAK. W pierwszej kolejności wskazał potrzebę „uporządkowania i doprecyzowania zakresu zadań Polskiej Agencji Kosmicznej, podkreślenia jej roli jako agencji wykonawczej zapewniającej wsparcie eksperckie i wiedzę technologiczną innym organom administracji publicznej zaangażowanym w działalność kosmiczną, a także odpowiedzialnej za przygotowanie, koordynację i wdrażanie Krajowego Programu Kosmicznego”. W drugim punkcie ujęto natomiast kwestię zmiany organu nadzorującego PAK, celem zapewnienia spójności systemowej, tj. nadzoru ze strony ministra odpowiedzialnego za powiązany obszar polityki państwa (ministra właściwego ds. gospodarki). Wreszcie, jako trzeci postulat proponowanej zmiany wskazano konieczność wprowadzenia usprawnień w pracy samej agencji.

Najważniejsze projektowane zmiany to uporządkowanie i doprecyzowanie zadań PAK. Zasadniczym zadaniem będzie wspieranie przemysłu kosmicznego, badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej, rozwoju technik kosmicznych, a także wykorzystania badań i ich wyników dla celów użytkowych, gospodarczych, obronnych, bezpieczeństwa państwa i naukowych. Agencja powinna wspierać inne organy i instytucje

wiedzą ekspercką w zakresie działalności kosmicznej.

Treść rządowego uzasadnienia projektu zmiany ustawy o PAK - Marcin Ociepa, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii

W rozwinięciu uzasadnienia zaakcentowano dodanie dwóch nowych dziedzin zaangażowania agencji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa: technologii raketowych oraz analizy zagrożeń w przestrzeni kosmicznej. Wśród dalszych potrzeb minister Ociepa wskazał planowane rozszerzenie katalogu podmiotów, które będą miały możliwość zlecenia PAK zadań, pod warunkiem zapewnienia agencji finansowania. „Przy realizacji swoich zadań, PAK będzie miał obowiązek współdziałania z tymi podmiotami i organami państwa” – podkreślił przedstawiciel MPiT.

Czytaj też: [Nowelizacja ustawy o PAK przyjęta przez rząd. Minister Emilewicz komentuje dla Space24.pl](#)

Za kluczową uznano zmianę w zakresie organu sprawującego nadzór – dotychczasową bezpośrednią podległość PAK względem Prezesa Rady Ministrów ma zastąpić podporządkowanie ministrowi właściwemu ds. gospodarki. Podkreślono, że organ ten jest obecnie odpowiedzialny za kształtowanie polityki kosmicznej, w tym „opracowywanie i wdrażanie dokumentów programowych (w tym Krajowego Programu Kosmicznego), a także określanie warunków prowadzenia działalności gospodarczej w sektorze oraz współpracę z organizacjami międzynarodowymi właściwymi w sprawach aktywności kosmicznej (w szczególności z ESA)”. Proponowana zmiana ma zapewnić spójność działań na szczeblu politycznym i operacyjnym, gwarantując także zgodność z międzynarodowymi standardami w zakresie podległości narodowych agencji kosmicznych.

Agencje podlegają zazwyczaj albo ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, albo ministrowi do spraw nauki – to jest dzisiaj standard [wśród państw – przyp. red.] Europejskiej Agencji Kosmicznej. W zasadzie do tej pory Polska pozostawała tutaj wyjątkiem

Marcin Ociepa, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii

Dalej, wskazano jako istotny wymóg wprowadzenie podstawy prawnej do udzielania przez PAK wsparcia niefinansowego dla przedsiębiorców i osób fizycznych (w ściśle określonym zakresie – udziału w wydarzeniach branżowych, szkoleniach, seminariach i targach). Zmiana ta koresponduje z proponowanymi nowymi zadaniami agencji wynikającymi z Polskiej Strategii Kosmicznej. Wsparcie ma być udzielane jako pomoc publiczna lub wsparcie takiej pomocy niestanowiące – na tym etapie przyjęto formułę pomocy niewymagającej odrębnej notyfikacji do Komisji Europejskiej.

Przebudowa struktury organizacyjnej PAK - co ulegnie zmianie?

Wiele z proponowanych zmian łączy się ze stroną organizacyjną działalności agencji:

- doprecyzowanie terminów ogłaszania i przeprowadzania naboru na stanowisko prezesa agencji, a także nowe przesłanki jego wyłaniania („posiadanie autorytetu dającego rękojmię prawidłowej realizacji zadań”)
- uszczegółowienie przepisów dotyczących Rady Agencji i wzmocnienie jej uprawnień,
- określenie kryteriów odwołania wiceprezesa analogicznie do przepisów dot. prezesa,
- doprecyzowanie sposobu zarządzania agencją po upływie 6 miesięcy od dnia odwołania dotychczasowego prezesa,
- odzwierciedlenie zasady odpowiedzialności prezesa PAK za okres, w którym sprawował swoją funkcję,
- rozszerzenie uprawnień prezesa o uprawnienia do powoływania dyrektorów zarówno oddziałów terenowych, jak i komórek organizacyjnych,
- skonkretyzowanie zapisów dotyczących finansowania działalności PAK w części dotyczącej przychodów z komercjalizacji wyników wdrożeń i realizowanych projektów.

Ponadto podkreślono uregulowanie zasad funkcjonowania Rady PAK oraz potrzebę dostosowania warunków i stanu zatrudnienia w agencji do realizacji jej zadań – zapewnienia kadry o odpowiednich kwalifikacjach, doświadczeniu i wiedzy merytorycznej.

Nie zdobył aprobaty posłów pomysł przeniesienia siedziby Polskiej Agencji Kosmicznej do stolicy Polski, tym samym pozostaje dotychczasowe rozwiązanie, czyli siedziba pozostaje w Gdańsku.

Posel Tadeusz Dziuba, w roli posła-sprawozdawcy podczas obrad Sejmu w dniu 15 maja 2019 r.

Czytaj też: [Siedziba PAK na razie zostanie w Gdańsku \[NEWS SPACE24\]](#)

Poselskie nadzieje i obawy związane z proponowaną reformą

W końcowej części uzasadnienia strony rządowej nakreślono spodziewane efekty zmian legislacyjnych. Co do ogółu, oczekiwane jest m.in. usprawnienie funkcjonowania agencji oraz wzbudzenie mechanizmów zapewniających ciągłość funkcjonowania agencji w sytuacji zmiany prezesa. W zakresie odnoszonym do podmiotów sektora kosmicznego, wskazuje się na możliwość uzyskiwania wsparcia podejmowanych działań branżowych oraz ich dalszy rozwój, przygotowanie i wdrażanie Krajowego Programu Kosmicznego, a także zwiększenie zatrudnienia w polskim sektorze kosmicznym oraz zapewnienie wsparcia eksperckiego organom państwowym.

Wobec wskazywanych w rządowym uzasadnieniu spodziewanych korzystnych zmian w działaniu PAK, posłowie opozycji zasygnalizowali z kolei szereg wątpliwości dotyczących kierunku niektórych poprawek, sugerując jednocześnie potrzebę bardziej dogłębnego przeanalizowania zapisów projektu ustawy w ramach podkomisji. Przewodniczący Michał Jach oraz większość zgromadzenia nie podzielili jednak obaw o możliwość zbyt powierzchownego przebadania dokumentu na pojedynczym spotkaniu połączonych komisji.

W zakresie głównych uwag do przedstawionego projektu, w pierwszej kolejności wskazano „niebezpieczne” obniżenie pułapu wymagań dotyczących naboru na prezesa PAK (w zakresie kryterium wykształcenia, którego warunkiem uczyniono posiadanie tytułu magistra lub równorzędnego). W drugiej kolejności zgłoszono również poselskie zastrzeżenia do pomysłu wygaszenia obowiązujących relacji zatrudnienia z dotychczasowymi pracownikami PAK w terminie do 3 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie. Z pewną krytyką posłów opozycji spotkał się również – już na sali plenarnej dnia następnego – zapis dotyczący zmiany podmiotowej relacji zależności PAK, która zdaniem jej przeciwników prowadzi do obniżenia rangi i transparentności agencji (dotychczas nadzorowanej bezpośrednio przez Premiera).

Czytaj też: [Projekt Krajowego Programu Kosmicznego zaakceptowany przez Radę PAK](#)

W katalogu poselskich zastrzeżeń znalazł się również zarzut dotyczący niefinansowych metod wspierania branży kosmicznej, jakie przypisano PAK w procedowanym projekcie zmiany ustawy. Założenia te, odnoszone głównie do wspierania relacji biznesowych w sektorze kosmicznym oraz potrzeb szkoleniowo-networkingowych przedsiębiorców, określono jako niedopasowane do oczekiwanego profilu PAK jako wysoce wyspecjalizowanej technicznie instytucji koordynującej. W pośrednim nawiązaniu do powyższego, część posłów opozycji zauważyła również tendencję do utrzymania znaczącego przerostu pionu kierowniczego agencji, którego zasoby personalne oszacowano na 1/3 ogólnej liczby zatrudnionych. Wskazano przy tym, że zmiana ustawy nie idzie w kierunku wyodrębnienia nowych stanowisk merytorycznych.

Odpowiedź na serię poselskich pytań i zastrzeżeń z debaty plenarnej dzień po posiedzeniu komisji sejmowych przedstawili podsekretarz stanu w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii, Marcin Ociepa oraz sekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, Wojciech Skurkiewicz. Przedstawiciel MPiT z mównicy sejmowej podkreślił, że nie jest prawdą, jakoby projekt zmiany ustawy zaniżał kryteria wyboru kandydatów na prezesa agencji (oprócz poziomu wykształcenia, brany pod uwagę jest też staż na stanowiskach kierowniczych i specjalizacja naukowa w powiązanych dziedzinach wiedzy). Ociepa podobnie odniósł się do zarzutu o utrzymujący się brak merytorycznych kryteriów naboru specjalistów zatrudnianych w agencji, wskazując wprowadzane (nieistniejące dotąd) kryteria przygotowania fachowego – zarówno dyrektorów jednostek organizacyjnych, jak i pracowników niższego szczebla. Jego zdaniem, to jest właśnie powód wprowadzenia zapisu o wygasaniu umów pracowników zatrudnionych przed wejściem zmian w życie (tych, którym nie przedłużono zatrudnienia w czasie dalszych 3 miesięcy od wystąpienia nowych okoliczności).

W stanowisku ministra Skurkiewicza dominował z kolei wątek pozyskania pierwszego narodowego satelity rozpoznania obrazowego. Przedstawiciel MON wskazał, że w planie modernizacji technicznej na lata 2017-2026 przewidziano pozyskanie takiego sprzętu dla Wojska Polskiego. W zakresie bieżących zdolności pozyskiwania zobrażeń satelitarnych Skurkiewicz powołał się na obowiązujące umowy międzynarodowe w przedmiocie pozyskiwania zdjęć z konstelacji partnerów rządowych (włoski Cosmo-SkyMed).

Zważywszy na dalsze poprawki zaproponowane w toku posiedzenia plenarnego w dniu 15 maja br., marszałek Sejmu skierował projekt do powtórnego procedowania na posiedzeniu połączonych komisji Gospodarki i Rozwoju oraz Obrony Narodowej.

Czytaj też: [Nowelizacja ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej. Słuszny kierunek zmian \[KOMENTARZ\]](#)